

CAP. V. Utilizarea factorilor de producție

I. INDICAȚI RĂSPUNSUL CORECT:

1. **Productivitatea muncii reflectă:**
 - a) raționalitatea, eficiența activității economice;
 - b) randamentul factorilor de producție utilizați;
 - c) raționalitatea cu care sunt utilizate resursele;
 - d) eficiența utilizării factorului muncă;
 - e) nivelul cheltuielilor salariale în structura costului.
2. **Calculul productivității muncii ne relevă:**
 - a) randamentul utilizării capitalului tehnic;
 - b) abilitatea agentului economic întreprinzător;
 - c) efortul depus de către producător;
 - d) gradul de ocupare a forței de muncă în activitatea economică;
 - e) raționalitatea cu care este folosită forța de muncă.
3. **Nivelul productivității nu depinde de:**
 - a) calitatea factorilor de producție utilizați;
 - b) motivația economică a posesorilor factorilor de producție;
 - c) abilitățile întreprinzătorului;
 - d) utilitatea bunurilor produse;
 - e) calitatea managementului activității economice.
4. **Creșterea productivității influențează nemijlocit (direct):**
 - a) calitatea managementului;
 - b) intensitatea muncii;
 - c) costul total mediu;
 - d) calitatea bunurilor economice;
 - e) condițiile naturale.
5. **În intervalul $T_0 - T_1$ crește productivitatea tuturor factorilor de producție (globală) asigurând mărirea salariilor, profiturilor, rentei etc. pentru toți sau majoritatea agenților economici. Ca atare, pe ansamblul economiei:**
 - a) se măresc absolut atât consumul, cât și economiile;
 - b) față de perioada anterioară, rata medie a consumului va fi mai mare;
 - c) dinamica consumului va devansa pe cea a economiilor;
 - d) se vor reduce absolut economiile și va crește consumul;
 - e) se reduc absolut atât consumul, cât și economiile.
6. **Productivitatea medie parțială ne permite să evaluăm:**
 - a) nivelul eficienței utilizării factorilor de producție;
 - b) nivelul eficienței agregate a factorilor de producție implicați în obținerea unui rezultat;

- c) nivelul productivității marginale;
- d) nivelul productivității fiecărui factor de producție utilizat;
- e) eficiența agregată a utilizării factorilor de producție.

7. Prin calcularea productivității muncii pe un angajat se exprimă:

- a) producția medie obținută cu o unitate de cost;
- b) costul necesar obținerii unei unități de produs;
- c) producția medie obținută pe fiecare salariat al întreprinderii;
- d) costul mediu realizat pentru obținerea unei unități de produs;
- e) raționalitatea, eficiența activității economice.

8. Productivitatea globală a factorilor de producție exprimă:

- a) producția totală obținută;
- b) producția obținută prin consumarea celui mai important dintre factorii de producție utilizați;
- c) nivelul cheltuielilor variabile pe unitatea de produs;
- d) eficiența tuturor factorilor de producție, evaluată prin randamentul acestora;
- e) nivelul cheltuielilor totale pe unitatea de produs.

9. Atunci când productivitatea marginală a factorului substituit este mai mică decât productivitatea marginală a factorului ce îl substituie, rata marginală de substituție (Rms) este:

- a) > 1 ; b) $= 1$; c) < 1 ; d) $= 0$; e) ∞ .

10. Când productivitatea medie globală este egală cu cea marginală:

- a) productivitatea medie globală este minimă;
- b) productivitatea medie globală este maximă;
- c) productivitatea medie globală începe să crească;
- d) productivitatea medie globală începe să scadă;
- e) productivitatea medie globală se identifică cu productivitatea marginală.

11. În categoria cheltuielilor materiale de producție (C) nu sunt incluse cheltuielile cu:

- a) combustibilul;
- b) amortizarea capitalului fix;
- c) depozitarea;
- d) chiriile;
- e) reparațiile.

12. În cadrul costului variabil (CV) nu sunt incluse cheltuielile cu:

- a) materiale;
- b) combustibil;
- c) salarii directe ale lucrătorilor din producție;
- d) salariile personalului administrativ;
- e) energia.

13. Comparativ cu perioada t_0-t_1 , în intervalul de timp t_1-t_2 , costul marginal se reduce atunci când:

- a) producția crește în proporții diferite față de CVT;
- b) producția și CVT cresc, acestea din urmă evoluând în progresie aritmetică, iar ΔQ fiind descrescător de la o perioadă la alta;

- c) Q crește, ΔCVT este crescător, iar ΔQ este constant;
d) indicele sporului absolut al CVT este mai mic decât cel al sporului absolut al producției, iar $ICVT$ și IQ sunt supraunitari;
e) $ICVT$ și IQ sunt supraunitari, iar ΔCVT se reduce.
- 14. Criteriul care stă la baza împărțirii costurilor de producție în fixe (CF) și variabile (CV) este:**
- a) natura activității economice;
b) nivelul eficienței și rentabilității activității respective;
c) structura natural-materială a factorilor de producție utilizați;
d) relația dintre consumul factorului (factorilor) de producție și volumul producției;
e) relația dintre factorul (factorii) de producție utilizat și natura bunului economic produs.
- 15) Nivelul costului de producție constituie un element:**
- a) care influențează mărimea impozitului pe profit;
b) care orientează cumpărătorul în alegerea sa;
c) care oferă informații producătorului privind cerințele pieței;
d) fix;
e) hotărâtor în dimensionarea profitului.
- 16. Dacă pentru 1.000 de produse costurile fixe sunt 100.000 lei, iar costurile variabile 250.000 lei, costul total pentru 2.000 de produse este:**
- a) 350.000 lei; b) 600.000 lei; c) 660.000 lei;
- 17. Valoarea producției anuale a unei firme de calculatoare este de 16 miliarde de lei; numărul de produse este de 10.000 bucăți. Rata profitului în funcție de cost este de 25%. Costul unitar (mediu) este:**
- a) 1.280.000 lei; b) 1.600.000 lei; c) 3.200.000 lei.
- 18. În t_0 , costurile fixe ale unei întreprinderi reprezentau 60% din costul total. Costurile variabile totale cresc în t_1 cu 30%. Costul total în t_1 crește cu:**
- a) 8%; b) 30%; c) 12%;
- 19. O întreprindere de confecții face următoarele cheltuieli pentru 100 paltoane: materii prime = 100 milioane, materiale auxiliare = 20 milioane, combustibil, energie, apă pentru fabricație = 20 milioane, combustibil pentru încălzit = 0,5 milioane, salarii directe = 20 milioane, salarii indirecte = 0,7 milioane, chirie = 1 milion, dobânzi = 0,8 milioane. Costul variabil este:**
- a) 160 milioane; b) 161,7 milioane; c) 162,5 milioane.
- 20. Raportul dintre cifra de afaceri și costul total al producției este de $5/4$, iar masa profitului este de 20 milioane u.m. Dacă cheltuielile cu capitalul circulant sunt în sumă de 50 milioane u.m. și acestea reprezintă dublul cheltuielilor cu salariile, ponderea cheltuielilor materiale în costul total al producției este:**
- a) 70%; b) 68,75%; c) 50%; d) 62,50%; e) 75%.

21. La o firmă 10 salariați lucrau în perioada t_0 6 zile pe săptămână, a 8 ore pe zi. Productivitatea medie a muncii era de 5 produse pe oră/om. În perioada t_1 , aceiași salariați lucrează 5 zile pe săptămână a 8 ore pe zi și obțin aceeași producție. Cu cât a crescut productivitatea medie a muncii în t_1 față de t_0 ?
- a) cu 20%; b) cu 25%; c) cu 30%.
22. Productivitățile marginale ale primelor șase unități succesive de muncă sunt: 7, 14, 16, 10, 12, 5. Când sunt folosite cinci unități de muncă, producția totală este de:
- a) 64; b) 59; c) 37.
23. În momentul t_0 , productivitatea medie a muncii era de 50 de bucăți pe salariat, iar numărul de salariați era 100. În momentul t_1 , a fost angajat un lucrător, cu productivitatea marginală de 20 de bucăți. În t_1 producția este de:
- a) 5.000 bucăți; d) 5.020 bucăți;
b) 4.080 bucăți; e) 4.580 bucăți.
c) 4.980 bucăți;
24. Costurile marginale sunt crescătoare în intervalul $T_1 - T_2$, comparativ cu intervalul de timp $T_0 - T_1$, atunci când:
- a) producția crește mai încet decât costurile variabile totale, ambele evoluând în progresie aritmetică;
b) costul fix mediu devansează creșterea producției, ambele evoluând în progresie aritmetică;
c) costurile variabile totale cresc mai repede decât producția, sporul acestora se reduce, iar sporul producției este constant.
d) dinamica costurilor variabile devansează din ce în ce mai mult dinamica producției;
e) costurile variabile totale devansează creșterea producției în condițiile unor evoluții diferite ale sporurilor absolute ale costurilor variabile și ale producției.
25. Capitalul fix consumat într-un ciclu de producție, de regulă, este egal cu:
- a) costurile fixe;
b) fondul de amortizare;
c) amortizarea inclusă în costul producției;
d) valoarea amortizării anuale;
e) costurile fixe unitare.

II. CARE DINTRE URMĂTOARELE AFIRMAȚII ESTE ADEVĂRATĂ ȘI CARE ESTE FALSĂ:

- 1) Productivitatea muncii reflectă expresia sintetică a eficienței utilizării factorilor de producție.
- 2) Mărimea productivității unei firme poate fi determinată atât la nivel microeconomic, cât și la nivel macroeconomic.

- 3) Creșterea productivității unei firme are o importanță economică deosebită întrucât determină reducerea prețului de vânzare al bunurilor fabricate.
- 4) Productivitatea marginală a unui factor exprimă producția obținută când factorul respectiv se modifică cu o unitate.
- 5) Productivitatea globală exprimă eficiența agregată a cel puțin doi factori de producție implicați în obținerea unui anumit rezultat.
- 6) Productivitatea medie globală se determină ca raport între producția totală obținută și factorul de producție muncă, evaluat în expresie fizică.
- 7) Creșterea productivității medii a capitalului în condițiile sporirii producției are ca rezultat pe termen scurt menținerea constantă a costului marginal.
- 8) Consumul capitalului fix se înregistrează atât sub formă valorică (bănească), cât și sub formă de consum specific.
- 9) Consumul factorului muncă se exprimă numai valoric sau monetar, prin ceea ce cheltuiește producătorul pentru factorul muncă angajat.
- 10) Amortizarea reprezintă procesul economic de recuperare treptată a cheltuielilor făcute cu capitalul tehnic.
- 11) Totalitatea consumurilor de capital circulant împreună cu amortizarea capitalului fix și cu cheltuielile salariale formează costul producției.
- 12) Consumul factorului muncă se include în costurile variabile, dar nu și în cele fixe.
- 13) În condițiile creșterii producției, când celelalte condiții nu se modifică, costul fix mediu scade.
- 14) În componența costurilor variabile sunt incluse, printre altele, și cheltuielile cu iluminatul general și cu încălzirea unităților în care se desfășoară procesul producției.
- 15) Atunci când costurile variabile totale cresc mai încet decât crește producția, pe termen scurt, costul mediu este egal cu costul marginal.
- 16) Creșterea mai rapidă a productivității capitalului față de salarii reprezintă o cale importantă de reducere a costului de producție.
- 17) Reducerea cheltuielilor realizată în scopul reducerii costului de producție poate fi îndeplinită numai acolo unde există rezerve în acest sens.
- 18) Reducerea consumului de muncă se reflectă atât în costurile salariale, cât și în costurile marginale și costurile totale.
- 19) Reducerea costului de producție, în mod normal, poate fi rezultatul reducerii cheltuielilor salariale ca urmare a creșterii costului calificării.

III. APLICAȚII REZOLVATE

1) O firmă face următoarele cheltuieli pentru a produce 100 de bucăți din bunul „X“: materii prime = 100 mil. u.m., combustibil pentru fabricație = 20 mil. u.m., energie, apă pentru fabricație = 20 mil. u.m., combustibil pentru încălzirea unității economice = 5 mil. u.m., salarii directe = 15 mil. u.m., salarii indirecte = 5 mil. u.m., amortizări = 20 mil. u.m., chiria = 4 mil. u.m., dobânzi = 5 mil. u.m.
Cât este costul variabil mediu?

2) Un combinat de îngrășăminte chimice înregistrează următoarele costuri:

- costuri fixe materiale 20 miliarde lei
- costuri variabile 12 miliarde lei
- costuri variabile salariale 5 miliarde lei
- salarii 10 miliarde lei
- amortizări 6 miliarde lei

Cât reprezintă costurile fixe totale, costurile materiale și costurile totale?

3. Care este ponderea cheltuielilor salariale în totalul costului producției, care are următoarea structură:

- materii prime	800 mil. u.m.
- materii auxiliare	20 mil. u.m.
- energie	100 mil. u.m.
- salarii	150 mil. u.m.
- amortizare	45 mil. u.m.
- contribuția la asigurări sociale și ajutor de șomaj	30 mil. u.m.

4. Capitalul tehnic utilizat este de 3 mil. u.m., din care 2 mil. capital fix. Costurile salariale reprezintă 0,5 mil., iar cele totale 2,250 mil. Cât reprezintă amortizarea capitalului fix?

5. La o unitate economică costul reprezintă 60% din preț, cheltuielile materiale 70% din cost, iar amortizarea 55% din cheltuielile materiale. Profitul este de 5.000 u.m. Cât reprezintă capitalul circulant?

6. Pentru 4.000 de produse costurile fixe sunt de 150.000 u.m., iar CVM de 750 u.m. În cazul în care se vor produce 5.000 produse, cât va fi CTM?

7. În cadrul unei întreprinderi (firme) unde lucrează 100 de salariați, într-o anumită perioadă se obține o producție de 10.000 de bucăți. Folosind capital tehnic în același volum și structură, dar angajând încă 10 salariați, întreprinzătorul reușește să obțină o producție suplimentară de 2.000 de bucăți.

Se cere:

- a) productivitatea medie a muncii;
- b) productivitatea marginală a muncii.

8. Pentru obținerea unei producții de 200 de milioane u.m., un agent economic folosește un capital concretizat în 10 utilaje de producție. Prin folosirea a încă 5 utilaje de producție, agentul economic obține o producție totală de 300 de milioane u.m.

Să se determine:

- a) productivitatea medie a capitalului (\overline{W}_k);
- b) productivitatea marginală a capitalului (W_k^{mg}).

IV. TEXTE DE COMENTAT

1. „Noțiunea de productivitate este una științifică, și faptul că ea poate fi utilizată în vederea apărării intereselor particulare nu modifică acest caracter decât pentru naivi și înșelați. Noțiunea de productivitate nu are nici patrie și nici culoare politică.”

(Jean Fourastié)

2. „Orice firmă care caută să-și maximizeze profiturile pe termen lung trebuie să aleagă metoda cea mai eficientă din punct de vedere economic, care este metoda ce produce rezultatele sale de producție la cele mai scăzute costuri posibile. Această implicație a ipotezei maximizării profitului este numită minimizarea costurilor. Din alternativele care i se deschid, firma ce își maximizează profitul va alege modul cel mai puțin costisitor de a produce, indiferent ce producție specifică alege.”

(Richard G. Lipsey și K. Alec Chrystal)

V. COMPLETAȚI SPAȚIILE LIBERE CU TERMENII ADECVAȚI

- 1) Prin creșterea productivității economiei naționale a unei țări se atenuează tensiunea dintre și
- 2) Indicatorii economici sunt expresii numerice prin care se relevă diferite aspecte și ale fenomenelor și proceselor economice.
- 3) Productivitatea marginală a capitalului exprimă eficiența unități din capitalul tehnic atras și în activitatea economică.
- 4) În cadrul formelor productivității locul central îl ocupă pentru că
- 5) Consumul are loc în mod treptat prin participarea sa la mai multe cicluri de producție (acte economice) fiind afectat de uzură.
- 6) Cantitatea consumată de, în expresie, pentru obținerea unui bun este denumită consum specific sau
- 7) Dacă volumul producției este egal cu zero, costul are valoarea, iar costul este egal cu costul
- 8) Costul marginal reprezintă sporul determinat de creșterea cu o unitate
- 9) Dacă producția crește cu 50%, atunci costul fix mediu
- 10) În economia de piață, costul de producție este și limita inferioară până la care poate coborî al unui bun economic, fără a pune în pericol activitatea agentului economic producător.
- 11) Producătorul trebuie să obțină reducerea costurilor de producție fără a influența negativ

RĂSPUNSURI**I.**

1. d; 2. e; 3. d; 4. c; 5. a; 6. d; 7. c; 8. d; 9. c; 10. b; 11. d; 12. d; 13. d; 14. d; 15. e; 16. b; 17. a; 18. c; 19. a; 20. b; 21. a; 22. b; 23. d; 24. d; 25. c.

II.

1. F	2. F	3. F	4. F	5. A
6. F	7. F	8. F	9. A	10. F
11. F	12. F	13. A	14. F	15. F
16. F	17. A	18. A	19. F	

III.**1. Rezolvare:**

CVT = 100 mil. materii prime + 20 mil. combustibil pentru fabricație + 20 mil. energie + 15 mil. salarii directe = 155 mil. u.m.

$$CVM = \frac{155 \text{ mil. u.m.}}{100 \text{ bucăți}} = 1.550.000 \text{ u.m.}$$

2. Rezolvare:

$$CFT = CF_{\text{materiale}} + CF_{\text{salariale}} = 20 \text{ mld. lei} + (10 \text{ mld. lei} - 5 \text{ mld. lei}) = 25 \text{ mld. lei}$$

$$\text{Costuri materiale} = CF_{\text{materiale}} + CV_{\text{materiale}} = 20 \text{ mld. lei} + (12 \text{ mld. lei} - 5 \text{ mld. lei}) = 27 \text{ mld. lei}$$

$$\text{Costuri totale} = CFT + CVT = 25 \text{ mld. lei} + 12 \text{ mld. lei} = 37 \text{ mld. lei}$$

3. Rezolvare:

$$CT = 1.145.000 \text{ u.m.}$$

$$\text{Cheltuieli salariale} = 180 \text{ mil. u.m.}$$

$$\text{Dacă la:} \quad \begin{array}{l} 1145.000.000 \dots\dots\dots 100\% \\ 180.000.000 \dots\dots\dots x \end{array}$$

$$x = \frac{180.000.000 \times 100}{1.145.000.000} = 15,72\%$$

4. Rezolvare:

Capitalul tehnic utilizat = Capital fix + Capital circulant = 2 mil. + 1 mil. = 3 mil. u.m.

Costul total = Cheltuieli materiale + Cheltuieli salariale

Cheltuieli materiale = Amortizarea capitalului fix + Capitalul circulant

⇒ CT = A + 1 mil. capit. circulant + 0,5 mil. salarii = 2,250 mil. u.m.

A = 2,250 mil. - 1,5 mil. = 0,75 mil.

5. Rezolvare:

Preț = cost + profit

Dacă CT 60%

Profitul va reprezenta 40% din preț

⇒ CT = 7500 u.m., iar Prețul = 12.500 u.m.

Cheltuielile materiale = 70% din cost, adică 5.250 u.m.

Amortizarea = 55% din cheltuielile materiale, adică 2.887,5 u.m.

Capitalul circulant = Cheltuielile materiale - amortizarea, adică 5.250 u.m. - 2.887,5 u.m. = 2362,5 u.m.

6. Rezolvare:

CT = CF + CV

CT₁ = 150.000 + (750 x 5000) = 3.900.000 u.m.

$$CTM = \frac{CT}{Q}$$

$$CTM_1 = \frac{3.900.000 \text{ u.m.}}{5000 \text{ produse}} = 780 \text{ u.m.}$$

7. Rezolvare:

Productivitatea medie a muncii (WmL) se calculează atât pentru cei 100 de salariați din perioada inițială, cât și pentru cei 110 din perioada cunoscută.

$$a) WmL_0 = \frac{10.000 \text{ bucăți}}{100 \text{ salariați}} = 100 \text{ bucăți / 1 salariat}$$

$$WmL_0 = \frac{12.000 \text{ bucăți}}{110 \text{ salariați}} = 109 \text{ bucăți / 1 salariat}$$

$$b) WmgL = \frac{Q_1 - Q_0}{L_1 - L_0} = \frac{12.000 - 10.000}{110 - 100} = \frac{2.000 \text{ bucăți}}{10 \text{ salariați}} =$$

$$WmgL = 200 \text{ bucăți / 1 salariat}$$

8. Rezolvare:

a) Productivitatea medie a capitalului se calculează pe baza relației:

$$WmK_0 = \frac{Q_0}{K_0} = \frac{200.000.000 \text{ u.m.}}{10 \text{ utilaje}} = 20.000.000 \text{ u.m. / utilaj}$$

$$WmK_1 = \frac{Q_1}{K_1} = \frac{300.000.000 \text{ u.m.}}{15 \text{ utilaje}} = 20.000.000 \text{ u.m. / utilaj}$$

b) productivitatea marginală a capitalului

$$WmgK = \frac{\Delta Q}{\Delta K} = \frac{300.000.000 \text{ u.m.} - 200.000.000 \text{ u.m.}}{15 \text{ utilaje} - 10 \text{ utilaje}} =$$

$$WmgK = \frac{100.000.000 \text{ u.m.}}{5 \text{ utilaje}} = 20.000.000 \text{ u.m. / utilaj}$$

V.

1 - „nevoi” și „resurse”; 2 - „cantitative” și „calitative”; 3 - „ultimei”; „utilizat”; 4 - „productivitatea muncii”; „factorul muncă are rolul determinant în ansamblul factorilor de producție”; 5 - „capitalului fix”; 6 - „capital circulant”; „fizică”; „sau serviciu”; „tehnologic”; 7 - „variabil”; „zero”; „total”; „fix”; 8 - „de cheltuieli totale”; „de producții”; 9 - „scade”; 10 - „prețul de vânzare”; 11 - „calitatea bunurilor”.